

Ay çok heyecanlı. Şimdi nereden başlayalım? Bundan 55 sene önce İzmir'de... bir ailenin ilk çocuğu olarak doğdum. Çok da istendiğim söylenemiyor. Çünkü ansızın kendi kendime kalkıp gelmişim ben, hiç beklemedikleri bir zamanda. Çok yaramazmışım. Öyle anlatılıyor. Hep böyle "Ay! Çok yaramazdı. Hiçbir şey yapamıyorduk. Hep çok yaramazdı. Hiç kız gibi değildi hani hep yaramaz, hareketli" filan öyle bir durum. Çok hareketli olduğumdan mıdır? Böyle çok bir şey hatırlamıyorum o yaşlara dair. Sadece okula başladığımı hatırlıyorum o zamana kadar. İşte ben okula başlayana kadar evdekiler çocuk sahibi olmayı düşünememişler. Böyle bir yaramazlık filan. İşte "Düz duvara tırmanıyor!" Gerçekten ama acayip acayip hareketler de yaptığım doğrudur yani. Mesela balkonun parmaklıkların dışına çıkıp, üçüncü katta yürümek gibi. Bence biraz hiperaktivite ve işte güdüsel davranış bozuklukları filan vardı ama o zaman sadece "yaramaz" diyorlardı.

Ondan sonra okula başladım. Okulda da işte böyle bütün derslerim beş falandı, ama karnenin sağ tarafı vardı bizde o zamanlar; arkadaşlarıyla geçinmesi, eşyalarını koruma alışkanlığı, boş zamanlarını değerlendirmesi filan ortaydı. Öyle bir durum vardı. İşte hep böyle; kavgalar, gürültüler hep erkek çocuklarıyla bir didişmeler filan. Değil mi? Aslında iyi bir öğrenci olduğumu söylüyor da annem: "İşte çok başarılısın!" filan. Ben de hep çok başarılıyım zannediyorum. Gerçi yıllar sonra ilkokul arkadaşlarımla bulduğumuzda, hiç onların aklında benim ders başarımla falan kalmamış. Herkesin aklında ne kadar yaramaz ve derste ne kadar konuşan birisi olarak kalmışım. Hiç öyle "Derslerin çok süperdi" filan diyen yok yani. Ama annem öyle diyordu.

Ondan sonra ilkokulu bitirdikten sonra halamın etkisiyle çünkü "Bir kız çocuğunu işte ne yapıp ne edip işte kolejde okutman lazım" falan diyerek babama, beni koleje yazdırdılar. Tabii ki sırf kız vardı kolejde. Böyle bir garip bir okul, okulun yarısı erkek yarısı kız fakat mesela kütüphane erkekler bölümünde, ama biz izin kâğıdı almadan kütüphaneye gidemiyoruz. Çünkü erkekler var orada. Zaten bu kadar kısıtlanınca herhangi bir sebepten kızların oraya erkekler ya da erkeklerin oraya kızlar gidince acayip bir durum yaşanıyordu, ki hani İzmir gibi bir şehrin hani belki de birinci en iyi okulu yani orası. Böyle bayrak töreninde bile ayrı ayrı yerlerde duruyorsun, arada şeyler var. Ne yapacaksa birbirimize, bilmiyorum yani. Biraz benim babam da şeydi; Karadenizli filan olduğu için biraz tutucuydu. Hani öyle çok dışarı çıkmaya filan izin vermiyordu yani hep annemle falan hani akrabalarla falan geziyorduk. Yani bu aslında onun bakış açısında normal olabilir ama sonra mesela ben ileride hep şey düşündüm; bu kadar kısıtlamasaydı acaba hayata dair daha çok şey bilir miydik? Ya da daha çok karşı cins tanısak ya da daha çok insan tanıyabilsek bu kadar korunmasak daha nasıl daha net görebilir miydik her şeyi tecrübeyle bilmiyorum, ama şimdiki aklımla suçlamıyorum; ama o zaman gıcık oluyordum. Çünkü hani şimdi şöyle düşünüyorum; "Bilinçleri bu kadardı, bildiklerinin en iyisini yaptılar" diye düşünüyorum. Ama işte öyle işte

ortaokulu bitirdim, liseyi bitirdim. Hep İzmir'de hep yürüyüş mesafesinde okul, eve yani çok uzağa gidemiyoruz. İpler kısa. İşte öğlen yemeğinde bile eve gelip gidebiliyordum, o kadar yakındı okulumuz. Kolay okudum, çok kolay okudum, hiç sıkıntı yaşamadık. Bu arada iki tane erkek kardeşim oldu ve büyük erkek egemenliği vardı evde ve ben de abla olunca işte; “Yemek yap, işte kardeşlerinin dersini yaptır, ütü yap!” Ne bileyim işte yapabildiğin bütün işleri yapıyorsun. Üniversiteye gitmen seni bağlamıyor yani ya da okula gidiyor olman. Hani “Kızgın yardım edeceksin!” Bu kadar basit yani. Neyse ben kolay kolay okudum ben hemen. Ondan sonra böyle arada flörtler falan oldu ama hep gizli hep gizli çünkü hiçbir yere salınmadığı için sokakta sadece sokağa çıkılabiliyor yani oyun oynanıyor filan.

Sonra üniversiteye başlayınca yahu büyük özgürlük! Aman bütün gün; okey oyna, orayı gez, sigara içmekler filan ama bunlar işte dediğim gibi çok aşırı kısıtlanmadan, sonra bir de çünkü hep yürüyüş mesafesinde okullardasın, bir anda böyle ta Bornova'ya gidiyorsun. Bayağı yok hani, kimsenin seni kontrol etme imkânı yok. O zaman cep telefonu yok, bir şey yok, kimse kimseyi takip edemiyor ki. Yani evden çıkıyorsun, akşam geliyorsun. Ne kim biliyor ne zaman dersim var ne zaman dersim bitiyor? Hiç bilmiyorlar. Neyse biz üniversiteye başladık. Böyle bizim sınıflarda lavabolar filan vardı. Böyle taş bankolar ve lavabolar vardı. Hani deneyler yapılır filan diye. Biz bir gün orada fotoğraf çekiliyoruz, işte kızlarla çekilirken arkaya tabii ki erkekler de girmiş. Yani öyle olur ya üniversite de hani bir anda herkes gelir fotoğraf çekilirken. Annem fotoğrafa baktı ben de gösteriyorum: “Bak işte böyle lavabolar var.” filan böyle. “Bu erkeklerin ne işi var fotoğrafta?” dedi. Bir daha hiç fotoğraf görmediler üniversiteye dair. Bu son oldu. Ondan sonra bir daha hiç görmediler yani gerçekten öyle. Hiçbir şey söylemedim. Hep yalan söylemek zorunda bırakıldım yani. O yüzden böyle saçma sapan yalanlarla tatile gitmekler işte “Staj yapıyorum” diye başka yere gitmekler filan. Hep yalan söylemek zorunda kaldım. Sonra benim kendi çocuklarım olduğunda erkek olmalarına rağmen hiç yalan söylememeleri için uyardım. Yani “Doğru söyleyin. Ben bilmiyorsam bunun için mücadele edin. Hani yalan söylemenin mücadelesini yapmayın benimle. Beni ikna ya mücadele edin yani” dedim. “Enerjinizi buraya saklayın. Çünkü çözebiliriz. Ama gizli saklı olursa ben hani başınız bir şeye sıkıştığında ben bilemem ki!” O yüzden çok bu kısma çok sinir oldum. Hep yalan söylemek zorundasın ya filan. Sonra işte kimseyle böyle tanışmayınca orada tanıştığım bir tane sınıf arkadaşıyla nişanlandım. Gerçekten aile olarak da çok uygun bir karakter değillerdi yani şey aşağılamak demiyorum, denk yani sohbet edebilir insanlar değillerdi ama ben istedim diye nişanlandık filan. Sonra olmadı yani ayrıldık. Çünkü ben başkasıyla tanıştım bir kursta. O kursta tanışınca şey düşündüm. Yani ondan çok hoşlandım. Eğer ondan hoşlanabiliyorsam, demek ki bu yanlış bir karardı. Ondan bir beklentim olduğundan değil zaten bir şey de olmadı da öyle ayrıldım nişanlımdan. Sonra işte bir ilaç firmasının kursuydu, ilaç

firmasında çalışmaya başladım. O benim acayip ufkumu açan bir şey oldu. Bir kere üç hafta İstanbul'da bir otelde kaldım. Bir yığın insanla birlikte oldum, bazı eğitimler aldık. Hayata bakışım bayağı değişti. Ya bu arada bir parça da bizim evdekiler rahatladılar hani. O çok hükmetmeyi falan bıraktılar. O kadar değıldiler yani. İşte ilaç firmasında çalıştım birkaç ay. Orada güzel doktor arkadaşlarım oldu. Güzel dostluklar oldu. Orada bir erkek arkadaşım oldu mesela. Gene her şey gizli (gülüyor) kimse bilmiyor filan. Böyle çok efendi insanlarla filan tanıştık orada. Sonra orada bir bayan doktor arkadaşımız vardı bana dedi ki: "Sen niye" dedi "İngiltere'ye gitmiyorsun?" dedi. "Dil öğrenmeye." Babam da hep söylüyordu. Babam bu arada ithalat ihracat yapıyor kendi çapında ufacak. Bana da dedi ki o da hep bana söylüyor: "Kızım şunları yaz." Ben onun yazıyorum yazılarını ama hani gerçekten ne bir iş mektubu onlar ne bir iş yazısı ama kör topal idare ediyoruz yani. İşte o da diyordu: "İngiltere'ye git, dil öğren." filan.

Sonra ben böyle iki haftanın içinde o doktor hanımın da önerdiği kişilerle hoop bir anda kendimi Bowood'da buldum. Bowood Londra'nın güneyinde yaklaşık trenle iki buçuk saat filan böyle deniz kıyısında işte yaş ortalaması 90 olan bir yer (gülüyor). Öyle bir... Sabah bir otobüs gidiyor, akşam otobüs dönüyor filan böyle yani güzel bir yer, ama çok yaşlı bir nüfus, deniz kenarı filan. İşte oraya gittim bu sefer gerçekten büyük bir özgürlük yani başka bir ülkede filan. Gittim ilk böyle bir okula gittiğim ilk gün bir tane Türk arkadaşla tanıştık. Dedim ki: "Benim diş fırçası falan almam lazım." "Ben seni markete götürüyüm." dedi, götürdü. Bu arada yıl 91 filan yani 1991. Yolda gidiyoruz bana sigara verdi. Ben dedim: "Sokakta sigara içemem." Ya üniversitede bahçede filan içiyorsun ama hani caddede "Ben" dedim "içemem." "Ya, kızım" dedi "iç" dedi. "Burada herkes içiyor. Kadınlar madınlar. Türkiye'de gibi değil burası." filan dedi. Neyse ben böyle artık aman sokaklarda da sigaralar içiliyor filan. Böyle bir rahatlık! Yok bilardolar, miliardolar böyle bambaşka bir yere düştüm. Değişik bir ülkedeydi İngiltere yani. O zaman saçlarım daha koyu renkti filan. Hep beni İspanyol zannediyorlardı. Biraz ırkçı sıkıntılar yaşadık öğrenciyken de. Hani peşimizden takip edenler falan oldu. Kadınlar! Hani küfür müfür ediyorlar. Öyle şeyler yaşadık.

Sonra orada işte eski eşimle tanıştım. O da orada çalışıyordu. Önce öyle tanıştık filan flört mülört çok akıllıydı maşallah! Ben de aa çok severim zeki insanları. Böyle bir hoşlandık hoşlandık falan ama işte hani o Türk, orada çalışıyor, benim Türkiye'de olmam lazım filan. O hatta böyle işte "Burada evlenelim" filan. Allah'ım nasıl olur? Yani evlenemeyiz. Ben ailem olmadan evlenebilir miyim yani? Değil mi? Ha! Evlensen ne yapacaklar sanki de. İşte! Evlenmiyorsun. Hani birlikte falan da olamıyorsun yani korkudan. Saklayacaksın ya kendini. Böyle bir şey yani. Neyse sonra ben Türkiye'ye geldim. Son birkaç ay sonra o geldi, nişanlandık ama işte herkes iki hafta falan gördü onu, gitti, üç ay sonra tekrar geldi, evlendik gittik. Yani Londra'ya gittim, yerleştim. Tabii hiç beklediğim gibi şeyler olmadı. O güzel zevkli hayatlar olmadı. O öğrenciykenki gibi olmadı.

Bir de benim eşim çok kendi çapında bir insandı. Hani kendi kendine çok vakit geçiren bir insandı. O yüzden ben çok sıkıldım. Hani evlenip, yeni evlenip gidiyorsun adam bütün gün bilgisayarın başında ya da bir dergi okuyor ya da bir şey yapıyorsun ya da kendi kendine hep bir şey yapıyor yani. Hiç olmadı uyuyor. Hiçbir şey yapamasın uyuyor yani. Mesela çok kızılıyorsun. Hadi "İlla bir şey yapalım, bir şey yapalım!" diyorsun. "Hadi" diyor "gel" diyor "film seyredelim." diyor. Beşinci dakikasında uyuyor filmin. Sen gene kendi kendine seyrediyorsun. Ben de o zaman dedim hani yani "Bu deveyi ya güdeceksin! Ya güdeceksin!" Yani kalkmışın buraya gelmişsin şimdi. İşte İngilizce kursuna yazıldım. Orada bir iki arkadaşım oldu. Biri Türk, biri Yunanlı filan. Sonra Türkiye'den dantel getirtip kendimi dantellere verdim (gülüyor). İşte o gece o bilgisayarda filan oturunca ben televizyonu açıp böyle dantel filan yapıyordum. İngilizceyi ben öyle öğrendim. Yani sadece dinleyerek! Bütün gün televizyonda açıktı, mesela hep açık duruyordu. Dinleyeyim dinlemeyeyim ben hep kulak dolgunluğuna öyle kavuştum yani. İşte yürüdüm, kendi kendimi avuttum yani. Düşünmeyi öğretmemişler. Hep kendinden başkayı başkasını düşünüyorsun. Ya, işte çocuksan; anneni, babanı, kardeşini düşünüyorsun. Büyüdüğün zaman; işte kocanı düşünüyorsun. Sonra çocukların oluyor çocuklarını düşünüyorsun ama sen yoksun yani. Öyle bir durum var. "Artık geldik böyle yaşayacağız" filan şeklinde. Okul filan çok güzeldi. Yani orada değişik milletlerden insanlarla arkadaşlık ediyorsun filan. Ama sonuçta evde yalnızsın yani. Ben hamile kaldığım evde; iki-üç kattı ev, biz orta katta oturuyorduk, beş daire var mesela herkes işe gidiyor ben yalnız kalıyorum apartman gibi evde yani. Mesela aşağı inip postayı alacağım, basamakları birer birer iniyordum. Çünkü bir düşersen, akşama kadar beni kimse bulamaz. Bilmiyorum ben mi acaba abartıyordum diyorum ama gerçekten çok yalnız hissediyorsun yani kendini. Şimdi Türkiye mesela nereye gidersen git gene bir komşun olur, en azından bir tanesi meraklı olur (gülüyor) komşuların. Orada hiçbir şansın yok yani.

Tabii evde daha sonra bir taşındığımız hani çocuklar olduktan sonra taşındığımız bir ev vardı; çocuklar topu oynuyor, topu kaçıyorlar yan bahçeye gidip çalıyor, açmıyorlar kapıyı. Bir bakıyorsun ertesi sabah top kapının önünde. Ama bu insanların mesela merdivenden çıktığını duyuyorsun, öksürdüğünü duyuyorsun, tuvalete girip çıktığına duyuyorsun ama hiç görmedim bir sene mesela hiç görmedim insanları. Neyse böyle hiç bana uygun olmayan bir İngiltere'de... Ama ilk başta iyiydi sonra dedim "Ben artık çalışayım." Çalışma iznim yoktu, çıktı filan. A pardon! Çalışma iznim yokken bu arada babam hastalanmış Türkiye'de. Bypass olmuş ve benim hani pasaportlarım filan home ofiste olduğu için bana hiç söylememişler. Benim eski eşim de dahil buna. Ben acayip kızdım, çok çok üzüldüm. Yani düşünsenize; dedim "Yani babam ölmüş olsa, bana bunun hesabını kim verecek? Yani bana söylersiniz ben ister giderim ister gitmem ama benim

seçimim olur. Siz benim adıma nasıl karar verirsiniz?" Yani işte bu da güzel bir eş seçimi diyeyim size.

Neyse sonra ben hamile kaldım. (...) de giremedim dolayısıyla. Büyük oğlum doğdu. Çok sıkıntılı oldu tabii, hamileyken tek başına olmak, bir de gerçekten acayip kendi rüyasında yaşayan bir adamla yaşamak yani değişik zor bir durumdu yani. Neyse sonra işte oğlum oldu filan. Sonra bu arada ona iş teklifi geldi. Amerika'dan. Zaten biz evlenirken demişti hani: "Düğün yapmayalım, Amerika'ya gidelim." Ben de dedim ki: "Yok ben düğün seviyorum, düğün yapalım! Amerika'ya gitmeyelim (gülüyor)." İyi ki düğünü, iyi ki düğünü seçmişim, hiç olmazsa oynadım filan. Bak Amerika'ya gene gittim yani sonuçta. İşte bebek doğduktan sonra oraya gittik. Gene bambaşka bir ülke. Bu seferki daha da ücra bir şehir yani. Chicago'ya yakın Kenosha'ya ya-Kenosha diye bir yer Wisconsin eyaletinde. Gerçekten on ay kar, ondan sonra hiç kimse yok! Doğru dürüst gelip geçen otobüs yok! Tek gezebileceğin yer: Alışveriş merkezi. Bir de bir ay gölün kenarında dolaşabiliyorsun işte Temmuz'da filan o kadar. Ama Temmuz da sıcak değil yani Türkiye'deki bir insan için sıcak değil! Neyse orada da birçok yalnızlık, gene hep yalnızlık bir de çok şey yapıyordu; eziyet de ediyordu yani çünkü kendisi evde yok ya! E, ben evde kalıyorum. Hani şikâyet etmiyorum ya, o zaman mesela illaki "Sen bir şey yapıyorsun. Sen beni aldatıyor musun?" Ya da işte...Devamlı böyle bir tripler, hani devamlı bir baskı ama işte bize de yani kimseyi suçlamak istemiyorum ama yani aileden de biraz kendini koruma öğretilmemiş diyor-diyorum ben yani. Hani kimseyi suçlamak istemiyorum ama bir şey de öğretilmemiş yani. Kendi kendine her türlü eziyet çekiyorsun yani. Bir de okumuşsun bilmem ne. Hani iyi bir aileden geldiğine inanıyorsun falan. Susuyorsun sonuçta! Orada bir çocuğum daha oldu. Onu da çok isteyerek olmadı. O da bir kaza sonucu oldu ama ne yapalım hani ben zaten bir kardeş olsun istiyordum. O da bir Amerikalı oldu. İşte zaten orada bir haya- hiçbir şey yok yani ben koşturuyorum, çocuk bakıyorum, yemek yapıyorum filan. Allah'tan öyle Türkiye'deki gibi şey yok; hani ev işleri yapalım, camları silelim filan yok orada. Her şey daha pratik. Evin bütün yükü bende. Eşim de çok çalışıyordu o zamanlar. Gene yalnız, hep yalnız! Yani benim yurtdışı şeylerim hep şey yalnız. Ama işte bir şekilde oyalıyorsun kendini yani. O zamanlar bir ICQ çıkmıştı tele- o zaman babamla filan yazışuyorduk; "Ne yapıyorsun? Ne yediniz?" filan hani. Başlamıştı internet 98'lerde falan yani 98.

Sonra ne yaptık Amerika'dan sonra; Amerika'da çok değişik, bu sefer daha değişik ülkelerden insanlarla işte Kanadalı, Hintli, İskoç falan böyle değişik değişik insanlarla çok değişik kültürler. Ben gene de şükrediyorum hani böyle yurtdışında yaşamama sebep olmuş eski eşim sağ olsun. Benim gerçekten çok esnek bir bakış açısına sahip olmamı sağlamış, bence. O zaman öyle hissetmiyordum ama sonra diyorum yani. İnsanların daha sevgiyle kucaklamayı hani değişik

kültürse; ha o öyleyse öyledir deyip hani akışında yaşamayı öğretmiş. Çünkü arkadaş seçme şansın yok! Yani seçme şansın olmayınca belki de farkında olmadan böyle bir şey oluyorsun; herkesi kabullenmek zorunda kalıyorsun yoksa yalnız kalırsın. Bu kadar basit! İşte böyle; çarşılarda, pazarlarda, karda, kışta. Gerçekten o kar görmüş İzmirli hikayesi birebir yaşanmıştır. Nefret bir şey kar bu arada. Artık hiç sevmiyorum. Çünkü her sabah kar hani şey hikâyede diyor ya: "Dinine yandığının karı gene yağıyor." Hakikaten öyle. İlk başta çok güzeldi yuvarlanıyorduk filan ama sonra nefret ediyorsun. Çünkü gerçi orada sokaklar hiç kapanmıyor, yollar hiç kapanmıyor. Her şey açık ama gene de sıkıcı bir şey kar. Hep bak bembeyaz bembeyaz. Bizim ev Michigan Gölü'nün kenarındaydı. Göl donuyor, üstünde balık avlıyorlar. Yani o derece, öyle böyle soğuk değil yani. Hissedilen -70 filan olunca bir yere de gidemiyorsun. Sadece AVM ve AVM'ler de binlerce yaşlı insan, hepsi böyle oturuyorlar sen de onlarla oturup, sohbet filan ediyorsun yani. Spor yapanlar bile AVM'nin içinde yapıyor. Eşofmanları, ayakkabıları giyiyorlar dört dönüyorlar içinde. Hani öyle bir soğuk.

Sonra ne oldu? 2000 yılı krizi bitince bu bilgisayar işleri bitince bir "Türkiye'ye dönelim" krizi oldu. Hadi döndük Türkiye'ye. Bir ev almıştık, işte evi yerleştirdik, eşyaları biraz oradan getirdik falan işte eşim böyle e-ticaret falan yapayım diyordu. Bi kasımda bir kriz oldu. Sonra bi şubatta Tansu Çiller anayasayı fiydırdı. Hadi biz de hoop! İngiltere'ye geri gittik. Bütün işler batınca bıraktık evi ama hiç gitmek istemedim gerçekten, çünkü gene evde yalnız kalacağım, gene bu adamla yalnız kalacağım orada diye hiç gitmek istemedim. Böyle bir düşün işte "Sen git bakalım." falan yapıyordum böyle. Sonra babam şey babam falan varken dedi ki "Ben" dedi "Valla gidiyorum isteyen gelir, istemeyen gelmez." dedi. Babam da: "Hadi kızım." dedi. Mecbur biz de gittik ama böyle kurdeşenler filan döktüm. Yani abim sen bu kadar sıkılıyorsan niye gidiyorsun ki? Değil mi? Niye gidiyorsun ya! "Gitmiyorum" desen ne olacak yani. Aman benden olmasın. Bozan ben olmayım ama sen hani kendini şey yapıyorsun kurban rolü-kurban ediyorsun yani. Hani bu daha dinsel bakış açısında kul hakkı diyorlar ya. Bu da kendi kul hakkına giriyorsun yani. Kendini korumayarak, kendini kul hakkına giriyorsun. Bence böyle de bir durum var. Neyse sonra gittik gene. Hadi çocukları okula götür. E, ufaklık hiç İngilizce bilmiyor. Çocuk çok zor adapte oldu zaten. Hani hiç İngilizce bilmiyor, bir anda ana sınıfına düştü yani. Türkiye'de biraz okula gitmişti çünkü. İşte; öbürü de ilkokula başladı. O da bilmiyor İngilizce okuma yazma. Hadi tipik Türk annesi olarak; öğretmen tut eve okuma- yazma öğrensin. Sonra ders çalış; harfleri öğret. Her gün onları götür, getir gene yok adam, gene yok! Mesela diyelim uzak bir yerde çalışıyor, istese iki saat trenle gelir zaten habire bir şey okuyup duruyor yani trende de okur. Gelmiyordu, biz hep üçümüz kalıyorduk. Yani yalnız kalıyorduk. Bir gece de benim bu yıllardır beklediğim olay gerçekleşti; ben merdivenlerden düştüm. Çocuklar uyuyor yukarıda ve tam böyle şöyle yani

kalçamın üstünden yere kadar düştüm. Tabii kuyruk sokumu falan kopmuş sonra öğrendik de. Böyle bir birkaç saat kaldım orada. Sonra işte ertesi gün doktora gittim. Doktor dedi ki "Kopmuştur kuyruk sokumun." falan. "A ne oldu?" falan. O bir şey oldu yani artık hani sana diyorlar ki" Defol git!" Ama gitmiyorsun yani. Sonra bayağı da mutsuzluk var artık evde hani hiç kimse... Ben orada olmaktan mutlu değilim. O bizimle olmaktan mutlu değil filan. En sonunda dedim ki dedi ki: "Beraber karar verdik hani çocuklar burada okumasın." Zaten okullar da çok iyi değildi yani orada. "Hadi orada okusunlar" dediler neyse ben tekrar Türkiye'ye döndüm çocuklarla. O gün döndük, ertesi gün ikisi de okula gittiler. O kadar meraklılar yani. Çocuklar o kadar mutlu oldular ki geldiklerine. Ondan sonra işte biraz gerginlikler başladı. O gelmek istemiyor, ben gitmek istemiyorum. İşte eziyetler hani, annesi de çok yakın oturuyor. Filan işte biz bir boşanalım falan olduk. Hani teklif gene ondan geliyor yalnız. Benim salak yani nasıl diyeyim? Sadece ken-başkası karar veriyor, ben uyuyorum. Ondan sonra işte "Ben" dedi "Boşanmak istiyorum." "Tamam! Hadi boşanalım." Bu sefer babam araya girdi. "Siz ne boşanıyorsunuz ben anlamıyorum? Hadi çocukları niye böyle telef ediyorsunuz ne sebep?" filan dedi. Neyse bu işte kendisinin biraz psikoloğa gideceğini filan söyledi. Ben de git-başladım psikoloğa gitmeye. Ben Türkiye'de psikoloğa gidiyorum. O işte İngiltere'de gidiyor filan. Neyse birkaç ay sonra gene bir araya gelindi ama ben bir tık da olsa bir ilerleme kaydettim psikologla. Şöyle tabii gene böyle acayip bir şey olmadım ama gene de mesela; boşanma kelimesini kullanamıyormuşum, onu kullanmayı öğrendim. Şey yapamıyormuşum çok hep (...) yaptı filan diye cümleler kuruyormuşum. Hiç benlik cümleler yok! Hani bu ilerlemiş halim yani. İşte sonra gene bir arada o da döndü geldi, işte biraz bir arada kaldık filan. Sonra ben işe girdim, normal hayatımıza başladık ama acayip kıskançlık problemleri yaşadık. Hani kıskanılacak bir şey yok ama acayip bir kıskançlık problemi yaşamaya başladık. Ve her zaman vardı da orada iyice bir arttı. Çünkü şöyle bir tezde bulunuyor arkadaş: "Ben seninle yeterince ilgilenmiyorum. Senin bu duygunu bir yerde tatmin etmen lazım." Böyle bir acayip bir düşünce tarzı yani. Ben de hiç öyle değilim. Gerçekten değilim yani. Hatta sonra kardeşim falan dedi: "Ya yapmadın ya! Sen bir salaksın abla." filan dedi yani hani o derece. Sonra iyice gene bir daha boşanılacak oldu gene bir kopuldu, birleşildi filan ama bu arada artık ben o kadar mutluyum ki; adam mesela yurtdışına seyahate gidiyor. "Allah uçak düşse de kurtulsam." diyorum. Sonra diyorum ki: "250 kişinin ne günahı var? Yani sen kendin boşansana. Niye uçağı düşürtüyorsun yani." Neyse sonra kendiliğinden bir gün geldi gene "Boşanalım." dedi. Bu sefer dedim ki: "Tamam! Kabul ediyorum." Ondan sonra işte böyle bir çekişmeler, bir şeyler; yok "Evi vermem", yok bilmem ne. Neyse sonunda kötü bir, yani kadın hakları açısından kötü bir boşanma oldu. Sadece oturduğumuz evi verdi. Onu da benim üstüme vermedi çocukların üstünü verdi. İrtifak hakkı bende. Neyse oralara çok takmıyoruz artık, yani sonuçta gitmiş filan.

Ondan sonra daha bir şey yük bindi benim üstüme. Halbuki rahatlamam gerekiyordu ama bu sefer şey yükü geldi herhalde; hani o zaman iki kişiydik, suçlanacak iki kişi vardı ya da yanlış hani ama şimdi tek kişisin. Bir yandan da hani lafının üstüne laf söyleyen yok ya, bu da efsane güzel bir şey yani. Çünkü ufak oğlana dikkat eksikliği teşhisi konmuştu. Mesela ben onu hep derse merse götürüyordum. Boşandıktan birkaç ay sonra beni aradı: "Bu çocuk" dedi "Okuyup yazamıyor" dedi. "Bunu" dedi "Doktora götürelim" dedi. Ben böyle "Nasıl ya?" Yani çocuk sekiz yaşında işte iki senedir her gün her cumartesi sabahı ben onu derse götürüyorum. Sen evde gazete okuyorsun. Bir merak etmedin mi nereye gidiyor bunlar, ne yapıyorlar? diye." Hani o derece olayda yok bir arkadaş. "Madem öyle, eleştirmesin de" diyerekten, bir yandan da güzel oldu, yani istediğimizi yaptık. Hani maddi olarak bağlı olmamak çok önemli bir şeymiş gerçekten. Az para kazan ama gene kendi paran oldu mu hani o kişiye bağlı olmadan yaşamak da bi- bir bakıma da rahat. Yani o yüzden ben hep kızlara söylüyorum. "Okuyun! İsterseniz çalışmayın ama bir mesleğiniz olsun. Hani tamam okumadın ama bir mesleğin olsun ki; yarın öbür gün bir şey olduğunda, ben bunu biliyorum diyebilmeli" diyorum ben kendi adıma. Ben mesela mühendislik okudum ama hiç doğru dürüst çalışmamıştım ama sonra mesela sınava girdim, çevre görevlisi belgesi aldım, İş Güvenliği Uzmanlığı belgesi aldım, gerçekten bunları yapmaya başladım. Bu diplomam olmasaydı ne yapacaktım? Gerçi hep şey düşünüyorum; en kötüsünden giderim yaşlı bakarım, çocuk bakarım, yemek yaparım ama gene bakarım kendime yani en kötü. "Hani hiç bilmiyorum bunları yaparım" diye düşünüyordum. İşte sonra başladık işte küçük oğlan biraz zor okudu, zaten o dikkat eksikliği, hiperaktivite filan o bayağı bizi yıprattı maddi manevi. Çok emek verdik. Böyle orta ikide filandık, doktora gittik, işte babasının bulunduğu bir doktor, sonunda gittik. Doktor dedi ki: "Bu" dedi "okumaz. Siz bunu alın, bir ustanın yanına falan verin." dedi. Ben dedim: "Niye çocuğun yanında konuşuyorsunuz? Ben ona her zaman "Sen elinden gelenin en iyisini yap. Gerisini boş ver!" diyorum. Siz şimdi ona diyorsunuz ki sen elinden gelenin en iyisini yapsan da bir şey olmaz duygusunu veriyorsunuz. Bu yanlış." falan dedim. Bunlar işte babasıyla konuşuyorlar: "O ustaya mı versek? Bu ustaya mı versek?" filan. Ben kalktım dedim "Size hayatta başarılar. Biz dedim üniversiteyi de okuyacağız, liseyi de okuyacağız, üniversite de okuyacağız. "Bizim", dedim "Verdiğiniz emekler için teşekkür ederiz." Bitti bu kadar yani bir daha görüşmek istemiyoruz biz sizinle." Tabii eve geldik biz ikimiz de ağlıyoruz böyle kriz. Düşünsenize; yani çocuğun aslında görüntüde bir şeyi yok. Bir türlü dersleri yapamıyor. Bir sebepten yapamıyor, yani dikkat eksikliği filan. Dedim ki bu dedim "Sana" dedim "Fatih Terim'in cümlesi söylüyorum; ben bitti demeden bitmez!" Hani biz bitti demeden bitmez diyor ya! "Ben sana" dedim "Ne zaman diyeceğim artık yapacak bir şey yok, burada bırakıyoruz. O zaman bırakacağız ama bu an bu an değil." dedim. "Biz" dedim "Elimizden geleni yapacağız." İşte okul aile birliğine girdim. İşte hocalar, mocalar... Çünkü ben anlatınca çok sinirleniyorum, dövüyorum, bağırıyorum, vuruyorum kendime stres

yapıyorum diye. Bayağı çok çalıştım, arkadaşın kızını çağırdım, onu yaptım bunu yaptım hep başkası çalıştırdı dersi. Çünkü hani anneyken, öğretmenlik pozisyonuna girince çok ilişkimiz bozuluyor yani. Onun için o pozisyona hiç girmedim. Arkadaşlarımın çocukları filan böyle böyle bitirdik liseyi. Hatta müdür şey dedi mezuniyet töreninde: (...) hanım versin (...) nın diplomasını." falan dedi. Böyle çok güzeldi yani filan. E şimdi üniversite de okuyor. Ama YÖS sınavıyla ama şununla ama bununla. E şimdi bir de pandemi çıktı. Neredeyse bitiriyor. Yani o diplomayı alınca; gideceğiz ama doktora fotokopisini hediye edeceğiz yani. Öyle bir şeyimiz var. İşte öyle. Davranışları da tabii normalde bir çocuk 18 yaşında hani ne kadar geliyorsa (...) nın o biraz daha geç oluyor. Şu an işte 20, demin konuşuyorduk; 23 yaşına girmiş. İşte, 16 filan davranış şekli olarak. Ama o da bizim hayatımıza çok değişik pencere katıyor, çok değişik pencereden bakıyor. Bakış açısı- çok ilginç bakış açısı olabiliyor yani, o da bize hani daha uçlara gidebileceğimizi gösteriyor. Hani çok katı kuralcıyız, abimiz de öyledir. Ama bu bize gerekirse uçulabileceğini de gösteriyor. Benim için denge unsuru yani. Ben çok kuralcı filanım. Abi de öyledir. O bizim hayalperest yanımız yani. Balık burcu ya! Onun için söyledim zaten. İşte ne yapalım? Sonra o evden taşındık. Çünkü baba gittikten sonra zaten hiç çok sevmiyordum ben evi. Başka bir radikal bir karar vererek herkesten uzakta İzmir dışına taşındık: Güzelbahçe'ye, kiraya. Kendi evimizden çıkarak, kiraya taşındık. Güzel 10 sene geçirdik 10-11 sene. Çocuklar okula yayan gittiler, geldiler. İşte ben daha çok (...) ile ilgilenebildim. Ondan sonra bahçeli, böyle daha rahat büyüdük. Yani çocuklar büyürken gürültü yapması filan. Genelde mesela üçümüz yaşadık. O sırada işte; babaları evlerde filan. Aa en önemli konuyu atladım. Evet boşandıktan sonra bir şekilde öğrendik ki, öğrendim ki; benim en yakın arkadaşım ile ilişkisi varmış babamızın, çocukların babasının. İşte bakın her şeyi aştım da bu kısmı çok zor oldu. Çünkü benim için arkadaşlık, dostluk çok önemli. Herkes için önemlidir ama benim için çok önemlidir. Ben hiçbir arkadaşımın eşine, erkek arkadaşına falan hiç böyle bakmışlığım yok. Hiç bunu düşünemedim. Hani böyle bir şeyin doğru olacağını bile düşünemedim ben ama öyleymiş. Bu arada yani herkes kendi gibi biliyor karşısındaki ama değil. Biz görüyoruz aslında yani mesela eski eşimde de görüyorum. O kız o arkadaşım da görüyorum ama gördüğünü görmek istemiyorsun. Çünkü senin böyle bir şeyin yok! Böyle bir olgun yok! Mesela; "Aa yalan söylüyor!" demek için senin yalanı biliyor olman lazım. Ama sen yalanı bilmiyorsan karşındakine söylersin söylesin, yalan diyemezsin, çünkü bilmiyorsun, böyle bir kavram yok. Hani arkadaşının kocasıyla Allah Allah! Ben hiç benim böyle bir şey dimağımda olmadığı için sen insanın bir durup kendine bakması gerekiyor. Benim için ne söylüyor? Bana yapması değil! Bir insan neyse o! Senin bir ayrıcalığın yok, sana da yapar. O kendince sana bir değer veriyor. Sen onu daha başka bir değer veriyorsun. Ama onun değeri böyle bir şey yani. Böyle! Bunu aşmak çok zor oldu. Gene psikoloğum, aşkım (...) uzun seanslar yapmak zorunda kaldık, evet. Çünkü arkadaşlık seçimini sorguluyorsun işte ne bileyim "Ben nasıl salak

yerine kondum?" Hani zeki geçiniyorsun, salak yerine konuyorsun. Aslında öyle bir şey yok, yani ama hani o anki duygularda böyle. Onunla bayağı mücadele etmek zorunda kaldım. Çünkü ailesi de babamların çok eski aile dostuydu. Birçok elli yıllık arkadaşlıklar bozuldu, kötü zamanlar yaşadık ama geçti. Çok uzun terapiler. Ha bir de ilginç yanı; sonra babamız evlendi. O karısına da aynı şey yapmış. 17 yıllık arkadaşıyla aldatmış. Adam seri aldaticı ya! Seri katil gibi (gülüyor). Seri arkadaş dağılayıcısı ya! O zaman anladım ki; bizim- benim arkadaş seçimlerimde yok bir şey. Arkadaşlarda var. İnsanların içinde var. Bir de yaşanması gereken yaşanıyor yani bilmiyorum. Ben hiç öyle bir arkadaş olmayacağımı biliyorum ama. Hiç öyle bir arkadaş olmadım. Sen hani bilen biliyor sonuçta. Çok arkadaşım var hepsi mesela şu anda ben yalnız bir insanım, ama birçok evli arkadaşımla çok rahat görüşüyorum. Gitmeyiz, ben gitmesem bile hani yüz kere arayıp davet ediyorlar. Diyelim eşleri bir şey söyleyemiyor mesela ya diyor mesela söylesene ya diyor "Bu ticari hayat nasıl kötü, bu kadar para harcamasın. Sen söyle sen biliyorsun." filan. Hani böyle kanki modunda. Hani çocukken erkek gibi ya, hala değişen bir şey yok aslında. Ama bazen sorguluyorum; bu da niye böyle yani güçlü olmak için illa erkek gibi olmak lazım. Yani kız-kadın gibi olamıyor musun? Olamıyorsun herhalde bilmiyorum benim bakış açım da kadın olmak çok zor değil ama tam kadın kadın olamıyorum ben. Ben kendi adıma söyleyeyim "Hiç olamadım!" Çok erkek kardeşi-çok iki erkek kardeşim var, bir iki oğlum var, bir yığın erkek kuzenim var, ben çok erkek bir ortamdayım herhalde o yüzden de. İşte şimdi yaşıyoruz oğlanlarla birlikte; yeni ev aldık, beraber sakin sakin yaşıyoruz. Gene kimse saygı sınırlarını aşmadan herkes hani "Ay işte sen nasıl yetiştirdin bu çocukları? Nasıl efendiler tek başına." Biraz sert olmak zorunda kaldığım doğrudur. Yani sert derken; dövmek anlamında değil hani kuralları hep sert koymak zorunda kaldım. Özellikle küçük oğlan da böyle hemen çizgiden çıkmak eğilimi olduğu için hep kuralcı hala bile herkes "Anneme sormadan olmaz!" Hani annem bu gelebilir mi bu gece bize? İşte şunu yapabilir miyiz?" diye. Daha çok üçlü koalisyon halinde götürüyoruz işi.

İlk İngiltere'den döndüğümüzde devletin açtığı İngilizce sınavlarına girmiştim, orada geçtim sınavları, sözlüleri filan. İşte; devlet okullarında sözleşmeli İngilizce öğretmenliği yapma hakkı verdiler. E burası Türkiye! Hemen birisi bulundu, bugün verdim dilekçeyi yarın beni bir liseye atadılar (gülüyor). Düşün hayatımda hiç öğretmenlik yapmamışım, ondan sonra hiç ne formasyon hiçbir şey yok. Benim pat diye bir lise, beş tane lise bir sınıfı verdiler. Hatta ben öğretmenler hala sadece etek giyiyorlar zannediyorum. "Eteğim yok. Nasıl gideceğim." falan diyorum (gülüyor). Meğerse öğretmenler artık pantolon giymeye başlamışlar. Neyse ilk gün gittim. Tipik İngilizce öğretmenlerimi taklit ettim. Hani "good morning, good morning hadi sit down, how are you" filan. Sonra baktım çocuklar nasıl diyeyim biraz yani şehrin biraz kötü semtlerinden birindeydi. Böyle şey parasız yatılı çocuklar filan da var. Dedim ben çocuklara sorayım ama bu arada okulun

bitmesine iki ay var. Sorayım bakayım İngilizce seviyorlar mı? Niye seviyorlar? Niye sevmiyorlar? Sonuçta anladım ki; bu çocuklar İngilizceyi sevmiyorlar. Çünkü hiçbir şey anlamıyorlar. Dedim ki; ben dedim iki ayda zaten bunlara bir şey öğretemem. Ben bunlara İngilizce'yi sevdireyim ki öğrenmek istesinler. Düşünsene zaten mart' a kadar öğretmen gelmemiş çocuklara. Sene bitmiş yani. Çok eğlendik, çok çok keyifli bir iki ay geçirdik. Hatta müdür bize telafi dersleri koydurdu sabaha. Onlara bile tam kadro geldiler. Yani çok eğlence, sınavda filan hep anlattım. Mesela hani did varken fiilin ikinci hali oluyor muydu? Olmuyordu değil mi? Filan. Hani sınavları da öyle nasıl diyeyim; eğitim içerikli yapmaya çalıştım aklımın erdiğince. Ama çok keyifliydi. Yalnız o ergen olayı, hele kızların aman Allah'ım! Her teneffüs bir problem; geliyorlar, anlatıyorlar, dinliyorum, dinliyorum filan çok şekerler vardı yani çok. Oğlanlar daha şey sertteler de kızlar öyle. Bir de şey sıkıcıydı, hani beş sınıfa beşi de lise 1 olunca ilk önce bi reading ilk sınıfta okuyorsun ha! Ha! Tebessüm falan ikinci de ha işte gene aynı reading; üç, dört, beşte artık gene mi bu? Hep aynı şeyi okuyoruz. Yani bu eğitim sistemi de biraz sıkıcı. Yani çocuklar için sıkıcı bence öğretmen için de çok sıkıcı. Ya hep aynı şeyi anlatıyorsun, anlatıyorsun hiçbir şey değiştiremiyorsun yani. Neyse sonra oradan sonra bir süre de bir başka engelliler okulunda yöneticilik yaptım. Zihinsel engelliler okulunda. Şey maddi yönü-yani kurucu temsilcisi olarak çalıştım. Hani okulun para düzeni ve hani öğretmenlerin maaşları şunlar bunlar kısmıyla ilgilendim. Mesela orada da hayret ettim; eğer ben o okulda daha önce çalışsaydım asla çocuk sahibi olamazdım. Gerçekten ilk başta çok çok etkilendim hiç yemek yiyemedim onlarla birlikte, yüzlerine bakamadım hep böyle bir odanın içinde kaldım. Ama sonra çok alıştım, çok sevdim hatta şimdi işsiz kaldım ya; “Okula gidiyorum” diyorum. Çok o bambaşka bir ruh hali, bambaşka bir duygu. Gerçekten saf sevgi yani böyle inanılmaz bir engelli çocuklarla çok çok keyifli vakit geçirdik.

Ondan sonra orası da bitti. Artık ben dedim “Bir meslek sahibi oldum, bir şey yapayım.” Dedemden kalma bir tane su fabrikası vardı. Hadi yapar mıyız? Yaparız. Hiç bilmediğim bir konu. Zaten doğru dürüst mühendislik yaptığım da yok işte bugüne kadar. Sıfırdan su yapmayı öğrendim su, su yapmak dediğimde hani doğal kaynak suyunu bardak formunda üretim yaptık, yapmayı öğrendik. Bayağı bir, çok uğraştım ama gece gündüz, bir de çok uzaktı. Hiç kimse de hani yardım edecek bir şey yok. Çünkü mühendis olan sensin, öğrenecek olan sensin. Ustalar falan çok kullanıyorlar, usta başılar seni, cehaletini diyeyim, bu konudaki cehaletini. Ama işte sen biraz olayı bilirsen, emek verip okursan, bilgi sahibi olursan ama sana da saygı duymayı öğreniyorlar. Bilgi sahibi olduktan sonra ama bilgin yoksa aa kimse seni takmıyor yani. Hele kadınsan; oo! Bir kat daha zor oluyor. Ben iş güvenliği yaptığım için çok erkeklerle ve çok işçilerle birlikte oluyorum. Hep şey var yani; “Aman bu kadın da geldi de bize ne anlatabilir de.” Mesela ben dikkat ederim çok kırmızı oje sürmem, beyaz sürerim. İlgilerini çekmesin, hani anlattığım şeylerle ilgilensinler

diye hani daha muhafazakâr yaklaşım her şeye hani. Botlar, kotlar filan ama yok gene de kadınsan Türkiye'de biraz zor yani işler. Seni ciddiye almıyorlar pek. Ama bilgin varsa bir yani birkaç sefer sonra bir duruş şey oluyor değişiyor. Ama bilgi her şeydir, yani bence ben öyle inanıyorum en azından. Bir de sonra fabrikada su yaparken dedim "Bir de limonata yapalım. Bakalım nasıl bir şey bu!" Araştırdım, formülünü buldum. Gene sora sora ona sor, buna sor, bilenlere sor. Kendimce formülü değiştirdim. Acayip güzel oldu. Sonra arkasından vişne suyu yaptık. Tabii bunların içinde ne limonata var ne limon var ne vişne var. Hepsi aroma ve renk koruyuculu. Sonra karadut yaptık ve benim mühendislik maceram böyle... Düşün yani demin bahsettiğim gibi kızlara diyorum ya hani "Bir diplomanız ya da bir mesleğiniz olsun. Ne zaman lazım olacak belli değil." Ben bunları 47 yaşında falan yaptım yani. Yani çocuk da yaparım, kariyer de değil. Ben önce çocuk yaptım. Hiç, sıfır kariyer çocuklardan sonra mühendislik ya da meslek sahibi olduğumu hatırlayıp, eyleme girdim. Mesela odada çalışıyorum; yönetim kurulunda, ben hiç siyasetle ilgilenen bir insan değilim. Hani böyle bir kurumlarla nasıl iletişilir bilmiyorum, yurtdışında yaşadığım için hiçbir şeyden haberim yok. Pat diye düştüm mesela odaya. Bir anda kendimi yönetim kurulunda buldum. Şu anda da odanın derslerini veriyorum. Böyle işte; pompacı eğitimleri, şunları, bunları eğitimlerin iş güvenliği eğitimlerini ben veriyorum. Çünkü ben yönetim kurulunda olduğum için ücret alamıyorum. Beni tercih ediyorlar (gülüyor). Yok canım işimi de çok iyi yapıyorum, çok seviyorum, öğretmekten çok keyif alıyorum ben. Hele bu hani fabrikadaki işçiler, iş güvenliği çünkü hayat memmat meselesi olduğu için çok keyifle anlatıyorum, çok seviyorum. Böyle şeyler yapıyorum, çok kitap okuyorum mesela acayip. Kendi kurduğum bir kitap kulübüm var, iki kişi başladık iki arkadaş şu anda 22 kişiyiz. Düzenli olarak artık ayda bir toplanıyoruz. Kafelere gidebilirken iki üç haftada bir toplanıyorduk. İşte bir kitap seçiyoruz, okuyoruz hepimiz aynı kitabı. Sonra konuşuruz gene kadınlar! Hep kadınlar! Kendini geliştiren hep kadınlar! Okuyanlar kadınlar! Konuşanlar kadınlar! Ama tabii şimdi kitaptan başlıyor olay ondan sonra o nerelere gidiyor kadınlar olunca. Biraz böyle psikodrama gibi biraz psikoterapi gibi de oluyor kitap kulübü. Renkli oluyor. Ben seviyorum yani ayda bir. Şimdi Zoom'da buluşuyoruz.

Sonra başka ne yaparım? İşte ev işi yaparım, bu arada dantel yapıyorum, etamin yapıyorum, boncuk yapıyorum, her şeyi yapıyorum. Böyle! Bir de dans etmeyi seviyorum. Halk Eğitim'de bendir kursuna gidiyorum, folklor kursuna gidiyordum. Bunların hepsi durdu şu anda, pandemi yüzünden durdu. Böyle televizyon seyretmediğim için çok vaktim var. Yapacak çok bütün gün, bütün gece falan da her şeyi yapabiliyorum yani. Televizyon hiç seyretmiyorum. En son seyrettiğim dizi Asmalı Konak falan olabilir yani o derece. Hiç seyretmiyorum. Mesela; hiç Survivor görmedim, hiç Master Şef görmedim. Öyle! Başka bir şey gelmiyor aklıma.